

Lærerveiledning 2

ISBN 978 82 7027 400 3

Utarbeidet av Terese Ranek
Kateketisk senter, Oslo katolske bispedømme

Imprimatur 31. mai 2022

p. Oddvar Moi, biskoppelig vikar for det kateketiske arbeide

© St Olav forlag 2022

Bilder: katolsk.no, wikimedia commons, s. 61: franciscanmedia.org
Trykket hos 07-Media

FORORD

Til første bind av denne lærerveiledningen skrev jeg litt om hvordan kateketer i Norge gradvis allerede har gått over til å bruke YOUCAT og YOUCAT Konfirmant til konfirmantundervisningen – og at Kateketisk senter i Oslo nå i 2022 utgir dette hjelpemiddelet til konfirmant-lærerne, for at konfirmantforberedelsen skal kunne bli så god som mulig.

Denne gangen vil jeg ta med noe fra pave Benedikts forord til YOUCATs hovedbok da den ble utgitt i 2010. Først skriver paven en del om hvordan Den katolske kirkes katekisme ble utgitt i 1992 (etter en lang og svært grundig prosess), deretter skriver han:

Under de Verdensungdomsdagene som har vært holdt i tiden etter lanseringen av Den katolske kirkes katekisme – i Roma, Toronto, Köln, Sydney – har folk fra hele verden kommet sammen, unge mennesker som ønsker å tro, søke Gud, elske Kristus, og som ønsker fellesskap på denne reisen. I disse sammenhengene vokste spørsmålet frem, om vi skulle prøve å oversette Den katolske kirkes katekisme til unge menneskers språk. Burde vi ikke bringe Katekismens store rikdom inn i den verden dagens unge lever i? Selvsagt finnes det mange forskjeller selv blant dagens unge. Men nå har altså YOUCAT blitt utformet for unge mennesker – under dyktig ledelse av erkebiskopen av Wien, Christoph Schönborn. Jeg håper at mange unge mennesker vil la seg fascinere av boken.

Så jeg inviterer deg herved til å studere katekismen! Det er et ønske som kommer fra mitt hjerte. Denne katekismen ble ikke skrevet for å tilfredsstille deg. Den kommer ikke til å gjøre livet enkelt for deg, for den krever et nytt liv av deg. Den stiller fremfor deg Evangeliets budskap som «en meget verdifull perle» (Matt 13,46) som du må gi alt for å få. Derfor ber jeg deg: Studer denne katekismen med intensitet og utholdenhet. Ofre noe av tiden din til det! Studer den i stillhet på rommet ditt; les den med en venn; form studiegrupper og nettverk; del med hverandre på internett. Fortsett for all del å snakke med hverandre om troen deres.

Du trenger å vite hva du tror på. Du trenger å kjenne troen din med samme nøyaktighet og presisjon som en IT-spesialist kjenner innsiden av en computer. Du trenger å forstå den slik en god musiker kjenner stykket hun eller han spiller. Ja, du trenger å være rotfestet i troen ... , så du kan møte utfordringene og fristelsene i nettopp denne tid med styrke og fasthet. Du trenger Guds hjelp hvis ikke troen din skal tørke som en duggråpe i solen, hvis du ønsker å stå imot slappheten i konsumsamfunnet, ... , hvis du ikke skal svikte de svake og forlate de sårbare og hjelpeløse.

Denne lærerveiledningen bygger altså på YOUCAT Konfirmant som igjen bygger på YOUCAT – til hjelp for at de unge skal lære hva de tror på.

10. mai 2022 – p. Oddvar Moi, biskoppelig vikar for det kateketiske arbeide

Oversikt over innhold og tema

Til 9. klasse-året: Samling 9–16

Samling 9 (september): Hvem er egentlig Den Hellige Ånd? – Side 9

Hovedtemaet er Den Hellige Ånd og konfirmasjon. Likevel er det svært viktig å etablere det sosiale igjen før dere kaster dere inn i et nytt katekeseår. Før dere sammen går dypere inn blant annet i DHÅs gaver og frukter – og hva dette har å si for hver av konfirmantene i det de velger å la seg konfirmere – anbefales det å leke litt og å friske opp de sosiale relasjonene konfirmantene imellom. Her brukes YOUCAT Konfirmant kapittel 7, «På jakt etter Den Hellige Ånd».

Samling 10 (oktober): Bønn som en naturlig del av livet – Side 20

Hovedtemaet i oktober for 9. klasse er hva det vil si å be. Hva er egentlig bønn? Hvorfor skal vi be? Hva skjer når man ber? Og ikke minst: Hva *gjør* egentlig en kristen (i tillegg til å be) nettopp fordi han/hun er kristen? Det å være i kommunikasjon med Gud vektlegges. I YOUCAT Konfirmant brukes kapittel 8, «Bønn- nærkontakt med den levende Gud», det oppfordres til å bruke YOUCAT Ungdomsbønneboken og bønnekurset som finnes der, og å prøve ut en Taizé-andakt med konfirmanter og menighet.

Samling 11 (november):

Trenger vi regler? Generelt om budene, og spesielt de fire første – Side 30

Hovedtemaet i denne og i de neste to samlingene er de 10 bud. Her er YOUCAT Katekismen det viktigste hjelpemidlet, men YOUCAT Konfirmant brukes også: Kapittel 9, «Kirken – et hjem for deg et hjem for meg». Her står det blant annet at «Kirken er ikke en klubb for de perfekte». Med andre ord: Vi er alle svake og syndige mennesker som trenger regler for hvordan vi skal leve med hverandre og hvordan vi skal forholde oss til Gud. I denne samlingen fokuseres det spesielt på de fire første bud.

Samling 12 (desember): Hvordan forstå det femte og sjette bud i våre dager? – Side 41

Hovedtemaet – det femte og sjette bud – belyses her fra forskjellige vinkler. I forbindelse med det sjette bud refereres det blant annet til noe av stoffet fra Samling 6 (februar, 8.kl), der ekteskapets sakrament ble presentert. I forbindelse med det femte bud diskuteres også abort. Istedenfor å fokusere på at disse to budene setter vanskelige grenser for våre liv, legges det vekt på hvordan *spesielt* disse budene er med på å gi livene våre en større og viktigere betydning og verdi i vårt moderne samfunn. I YOUCAT Konfirmant brukes fremdeles kapittel 9.

Samling 13 (januar): Hvordan forstå de fire siste budene – Side 51

Hovedtemaet er de fire siste budene. Samlingen fortsetter med kapittel 9 i YOUCAT Konfirmant, men fortsetter å lene seg på YOUCAT Katekismen. Det Jesus talte om i Bergprekenen belyses. Samlingen tar også tak i en del av lignelsene Jesus brukte for å lære oss mennesker om rett og galt. I denne sammenheng er Bibelen igjen i fokus, og det finnes blant annet bibelquizer og bibeloppgaver. Det oppfordres til å engasjere konfirmantene i katekesen (som assistenter for andre grupper) og de kan være med på å planlegge litt av sin egen konfirmantundervisning (Økt 4).

Samling 14 (februar): Eukaristien og messen – Side 60

Hovedtemaet er først og fremst eukaristien, men også messen som helhet. Det anbefales en repetisjon av opplegget tilhørende Samling 7, Økt 3 (mars, 8. klasse) som nettopp tar for seg messen. Denne gangen settes nattverden i mer detalj i sammenheng med det siste måltid (skjærtorsdag). Etter en del teoretisk gjennomgang kan man kanskje prøve å gjenskape (iscenesette) Jesu siste måltid med sine disipler? Og er det mulig å organisere noe slikt som «Konfirmantquizen» lignende NRKs «Klassequizen», tro (Se Økt 4)? I YOUCAT Konfirmant brukes kapittel 10, «Eukaristi – om Guds raushet».

Samling 15 (mars): Skriftemålet og de siste forberedelsene – Side 69

Hovedtemaet, skriftemålet, har dere kanskje sett på i forbindelse med sakramentene i 8. klasse, men nå er det alvorrets stund: Konfirmantene skal snart selv skrifte som en av sine siste forberedelser til konfirmasjonen. Hvordan de best kan gjøre dette får du kanskje ideer til i denne samlingen. YOUCAT har sin egen skriftemålsbok som anbefales, og som er en del av opplegget her (i denne samlingen). Andre viktige temaer er fastetiden, korsveien og den stille uke. I YOUCAT Konfirmant brukes kapittel 11, «Oppdatering! Skriftemål!».

Samling 16 (april):

Hva, hvordan og hvorfor om de absolutt siste forberedelsene – Side 79

Hovedtemaet er først og fremst det at konfirmantene må bli trygge på hvordan konfirmasjonsmessen skal foregå, hva som gjøres og sies og hva dette betyr. Det sees tilbake på hva som skjedde ved dåpen, men også fremover på tiden etter konfirmasjonen. Hvordan ser du/dere for dere at konfirmantene skal være naturlig del av menigheten, spesielt når selve konfirmasjonen er overstått?

Introduksjon og viktig informasjon til deg, kateketen

Først og fremst og ytterst viktig!

Tusen hjertelig takk for at du har sagt ja til å undervise konfirmantene i din menighet! At du stiller opp her har enormt å si både for konfirmantene selv, for deres foreldre, for menigheten og for Kirken. Som takk for at du stiller opp har flere av prestene våre skrevet en mini-preken/hilsen til hver av samlingene/temaene. Her kan du hente litt inspirasjon, råd og tips før du kaster deg inn i undervisningen.

Hensikten med en slik veileder

Etter samtale med flere konfirmantkateketer, og basert på egen flerårig erfaring innen både skole og katekese, er det én ting som er helt klart når det gjelder lærerveiledninger: De beste er de som ikke krever at brukeren følger alt fra A til Å, men gir en så stor forutsigbarhet og fleksibilitet at brukeren temmelig nøyaktig vet hvor å finne det som brukeren selv føler passer inn i den undervisningen/det opplegget han/hun holder på med akkurat der og da. Her forsøker vi å gjøre akkurat dette: Du finner det som er nyttig for deg og dine konfirmanter, enten det er noe fra selve boka/heftet, noe fra nettressursene eller noen av filmene og dokumentarene. Alt det andre – som du ikke føler er nyttig – kan du bare se bort fra. Men, først kan det være lurt å lese det som står i innledningsvis i instruksjonen her, og å skimme igjennom boka/opplegget så du får et overblikk.

Hvordan veilederen er lagt opp, og hvorfor

Den boka du nå sitter med er knyttet tett opp mot YOUCAT Konfirmant og YOUCAT Katekismen. Den første av disse er en svært anvendelig bok for konfirmanter. Den er imøtekommende med sin «tynnhet», kapitlene er korte, den er delvis tidløs med sine strektegninger, og den krever ikke at konfirmantene går i kirken og deltar i undervisningen fordi de nødvendigvis er superinteresserte og engasjerte katolikker. Selvfølgelig må vi be og håpe at de skal bli dette, samtidig som vi heller ikke glemmer alle de ungdommene/konfirmantene som nettopp er svært engasjerte og interesserte i Kirken og i troen.

Men det er altså en sannhet at mange ungdommer i dag blir konfirmert av helt andre grunner enn de religiøse, og dette må vi ta hensyn til når vi underviser. Mange av dem har dessverre ikke et veldig positivt forhold til kirken og til menigheten, da kirken ikke har greid å henge helt med i utviklingen av samfunnet og hva dette har gjort med de unge. Barn og unge trenger kirken kanskje mer enn noen gang før, men de forstår nødvendigvis ikke dette selv. I tillegg til å sørge for at konfirmantene får den kunnskapen og religiøse innsikten de trenger for å bli konfirmert, bør vi som jobber med barn og unge i de katolske menighetene hjelpe de unge å få en tilhørighet til hverandre (innad i gruppa), til sin menighet og til Kirken. For å hjelpe deg, kateketen, med denne oppgaven finner du derfor mange aktiviteter, gruppearbeid, leker og andre kanskje overraskende og utradisjonelle undervisningsopplegg i denne veilederen.

Samlinger, økter, bøker, ressurser og opplegg

I hver av de 8 samlingene (per år) finner du fem hovedøkter. **Økt 1 og Økt 2** er som regel teoretiske (med noen få unntak). Teoriøktene har ofte en lik oppbygning. Flere av øktene begynner med å engasjere forhåndskunnskap v.h.a. quizer, spørsmål, mini-filmer, m.m. og/eller det stilles reflekterende spørsmål som enten kan løses i plenum eller i grupper. Deretter går man gradvis inn i tema/det nye som skal innlæres. **Økt 3** legger opp til en eller flere aktiviteter knyttet til tema. Av og til må det litt teori til i begynnelsen av Økt 3 slik at man lettere forstår de aktiviteter som foreslås gjennomført. **Økt 4** fokuserer på det sosiale. I begynnelsen (spes. i 8. kl) er det svært mange leker, spesielt bli-kjent-leker, slik at man gjennom disse hjelper konfirmantene å etablere et godt miljø seg imellom. Etter hvert endrer Økt 4 seg, og konfirmantene bes ofte engasjere seg mer innad i menigheten, eller utad – utenfor egen menighet – i det katolske Norge. **Økt 5** er primært henvisninger til filmer, dokumentarer og serier. Disse bruker du hvis du finner det nyttig. Du kan f.eks. velge å vise en av Sycamore-episodene for konfirmantene, og bruke både spørsmålene som finnes i selve episoden, samt opplegget Sycamore-serien selv har til hver av episodene. Lenkene til Sycamores egne oppgaver finnes også alltid i Økt 5. Filmer, dokumentarer etc. som foreslås brukt i andre økter, ligger som regel i Økt 5.

Bøkene: Hovedboka – for konfirmantene - er den lille oransje, **YOUCAT Konfirmant**. Denne boka dekker likevel ikke alle tema man bør være innom når man forbereder 8. og 9.klassinger til konfirmasjon. **Hovedtemaene er Trosbekjennelsen, Sakramentene, de 10 bud og troslivet med fokus på bønn og trosliv.** For å få dekket disse temaene,

brukes **YOUCAT Katekismen** og **Bibelen** svært mye. I tillegg anbefales det å bruke **YOUCAT Ungdomsbønneboka** og **YOUCAT Skriftemålsboka**.

PowerPoint og utskrivbare ressurser: Til hver samling finner du en PowerPoint med ressurser til øktene. Har du ikke mulighet til eller ønske om å bruke en digital ressurs (som f.eks. PowerPoint), finnes den samme informasjonen mest sannsynlig som utskiftbar ressurs. Av og til kan det være lurt å gi konfirmantene slike ressursark (som et tillegg til det digitale). Blir det mange utskrifter er det lurt å la konfirmantene få **en perm** å samle dette i. I St. Olav Bokhandel vil det etter hvert komme en liten perm som har lignende forside som YOUCAT Konfirmant. Bruk gjerne denne.

Film og musikk: På nettsidene vil du finne flere film-ressurser. Her vil du også finne musikkressurser. Ungdom hører (og ser på) mye musikk. Mange av dem har ikke noe forhold til kristen pop og rock, men ville kanskje vært interessert i det hadde de visst om hvilke artister, band og grupper som eksister. En god idé kan være å starte hver av samlingene (eller en økt) med å la konfirmantene lytte til/se en sang/musikkvideo som kan passe til tema dere skal jobbe med.

«**Lekser**»: I oversikten over økter, tema, m.m. vi finner du et forslag til hva konfirmantene kan forberede hjemme fra gang til gang. Det er lurt å ikke kalle dette lekser, men kanskje heller *forberedelse/forberedelsesmateriell*.

Helgen grupper og helgen oppgaven – Hva er dette? Våre helgener er våre trosforbilder, og konfirmanter verden over blir oppfordret til å ta et helgennavn. For at konfirmantene bedre skal forstå hva en helgen er, og gjerne huske/lære litt om noen av helgenene, kan det være lurt å la konfirmantene selv presentere noen helgener for hverandre. I veilederen foreslås derfor å bruke noe som kalles *helgen grupper*. 3 ganger hvert år oppfordres du til å dele inn konfirmantene i grupper. Her slår du to (kanskje tre) fluer i en smekk. Først og fremst er det lettere for konfirmantene å bli kjent i små/mindre grupper, og flere tør kanskje delta når de ikke trenger å forholde seg til alle (plenumsgruppa) på en gang. Hver gang du deler inn i nye grupper foreslås det så at gruppene får hvert sitt helgennavn (du velger navnene). Gi gruppene noen enkle ressurser om helgenen de har fått tildelt, og be dem lage en liten presentasjon om denne. Presentasjonene deler de med hverandre. I nettressursene vil du finne enkel informasjon om en rekke helgener, og et forslag til hvordan konfirmantene kan gå frem når de forbereder sin helgenpresentasjon.

Andre ressurser/digitale ressurser: På Blilys.no finner du egne sider for alle ressursene som tilhører veilederen.

Generelle tips for god undervisning/ledelse av barn og unge i katekesen:

- **Vær interessert og ikke kun interessant.** Eksempler: Husk hva konfirmantene heter og *bruk* navnet deres så ofte det er naturlig. Lytt til hva de har å si og ta dem på alvor. Få telefonnummer/kontaktinformasjon, hold litt kontakt med dem (ikke bare med foreldrene), og send gjerne burdagshilsener.
- **Lev evangeliet:** Streb etter å være en god rollemodell med tanke på det du underviser i.
- **Sett tydelig rammer** for konfirmantsamlingene: Det skal være gjensidig respekt. Har noen fått ordet bør andre være stille. Gjør undervisningen/opplegget forutsigbart!
- **Det er tillatt å ta feil** både for konfirmantene og for deg som kateket. Ikke legg lista for deltakelse så høyt at det kun er riktige svar som er ok.
- **Vis positivitet:** Du er katekesens, menighetens og Kirkens ansikt utad. Det du sier og gjør kan lett bli ensbetydende med det du vil formidle. Smil derfor mye og vær entusiastisk!

Masse lykke til med katekesen undervisningen! - Hilsen Terese Ranek

9. klasse – Samlinger, økter, tema, «lekser» og helgengrupper (H)

Samlinger	Hovedtema «Forberede» = Konfirmantene ser på, leser eller gjør følgende før neste samling (= «Lekser»)	Økt 1 Teori	Økt 2 Teori	Økt 3 Aktivitet	Økt 4 Sosialt
Samling 9 September	Side 9–19 Hvem er egentlig Den Hellige Ånd? Trosbekjennelsen Forberede: YOUCAT Konfirmant kap. 7	Fokus på det sosiale, og repetisjon av noe fra 8.klasse H	Hva gjør oss virkelig lykkelige i livet? OG om Den Hellige Ånd.	Den Hellige Ånd – Treenigheten (Som et unntak er den første Økt 3 i både 8. og 9. klasse teoretiske økter ettersom Økt 1 begge årene er mer praktiske og sosiale.)	Den Hellige Ånds gaver og frukter: –Å lage fruktsalat for å beskrive DHÅs gaver/frukter –Noen ekstra leker
Samling 10 Oktober	Side 20–29 Bønn som en naturlig del av livet Forberede: YOUCAT Konfirmant kap. 8	Hvordan leve som kristen?	Hvordan be? Blant annet med YOU-CAT Ungdomsbønnen	En Taizé bønnesamling: Å planlegge en Taizé-kveld med konfirmanddeltakelse	Besøk et kloster Å oppleve klosterlivet. Kanskje kombinere klosterbesøket med en lengre tur - ?
Samling 11 November	Side 30–40 Trenger vi regler? Generelt om budene, og spesielt de fire første Forberede: YOUCAT Konfirmant kap. 9	Kirken er ikke en klubb for de perfekte – Men, trenger vi lover og regler?	De 10 bud Med fokus på de fire første budene	Det gamle testamentet – Den gamle pakt ... og bibeldramatisering	Leker med budene i fokus: –Memory game –Tre på rad –Stavekonkurranse –Kongen befaler
Samling 12 Desember	Side 41–50 Bud 5 og 6: Hvordan forstå det 5. og 6. bud i våre dager? Forberede: Evt. fortsatt YOUCAT Konfirmant kap. 9, eller se «lekse»-forslag i nettressursen.	Det femte bud, men også litt om advent og jul H	Det sjette bud	Det femte og sjette bud: Produksjon av egne minifilmer om temaet	Det doble kjærlighetsbudet. Nestekjærlighet i praksis: Å delta i Adventsaksjonen
Samling 13 Januar	Side 51–59 Hvordan forstå de fire siste budene Forberede: Forslag til «lekse» ligger i nettressursen.	Jesus, Bergprekenen, Bibelen og de fire siste budene	Kirken og de fire siste budene H	Å gjøre noe for andre (og for hverandre): –Konfirmantene er assistenter/kateketer i katekesen for de mindre	Konfirmantene planlegger den sosiale økta selv (Se Økt 3.)
Samling 14 Februar	Side 60–68 Eukaristien og messen Forberede: YOUCAT Konfirmant kap. 10	Nattverden og påskemåltidet	Teori og aktivitet Jesu disipler og det siste måltid Blant annet å gjenskape/iscenesette det siste måltid	Messen «hands-on»: Blant annet planlegging og gjennomføring av en messe, m.m. (En repetisjon)	«Klassequizen» for katolske konfirmanter: Å organisere en litt mer seriøs lokal, regional eller nasjonal quiz for katolske konfirmanter
Samling 15 Mars	Side 69–78 Skriftemålet og de siste forberedelsene Forberede: YOUCAT Konfirmant kap. 11	Skriftemålet ... med YOUCAT Skriftemål	Fastetiden, den stille uke og påsken Med leseater	Kirkebygget og korsveien + H –Hvem, hva og hvor og hvorfor inne i kirken. –En korsveiadakt	En fasteaksjon Nestekjærlighet i praksis istedenfor lek denne gangen.
Samling 16 April	Side 79–87 Hva, hvordan og hvorfor om de absolutt siste forberedelsene Forberede: YOUCAT Konfirmant kap. 12	Selve konfirmasjonen En teoretisk og en praktisk gjennomgang	Hva så etter konfirmasjonen?	Hovedøvelsen, og evt. skriftemålet	En fest for konfirmantene Evt. arrangert av menigheten